

2023-05-10 Nr. NV-1098

ĮSTATYMO PROJEKTAS Nr.: TAP-23-557 TAIS-23-5782		DĖL SAVANORIŠKOS VEIKLOS ĮSTATYMO NR. XI-1500 PAKAITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	Pasirenkama ☒ Taip ☐ Ne	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	Pasirenkama ☐ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☒ Nesvarstyta Data iš kalendoriaus	Pasirenkama ☒ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☐ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Grąžinti tobulinti
Igyvendina Vyriausybės programą	Pasirenkama ☐ Taip ☒ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Rengėjai poreikį tobulinti savanoriškos veiklos reglamentavimą grindžia statistine informacija, atliktų apklausų, tyrimų duomenimis apie savanoriškos veiklos būklę Lietuvoje. Taip pat būtinybe spręsti praktines problemas, su kuriomis susiduria savanorius priimančios organizacijos ir savanoriškos veiklos organizatoriai.

Teigiama, kad Įstatymas buvo priimtas 2011 m. ir nuo to laiko ženkliai išsiplėtė savanoriškos veiklos mastas, formos, pakito savanoriškos veiklos poreikiai. Galiojantis teisinis reguliavimas neatliepia savanorystės sektoriaus poreikių, organizatoriai nevienodai traktuoja įstatymo normas ir formuoja skirtingas praktikas.

Rengėjų pateikti duomenys ir argumentai vertintini kaip nevisiškai taiklūs ir svarūs, todėl nėra aišku, kokias esmines problemas numatoma spręsti.

Pateikiama nemažai informacijos, kuri nėra tiesiogiai susijusi nei su sprendžiamomis problemomis, nei su siūlomomis priemonėmis (pvz., pagal Piliietinės galios tyrimo duomenis, savanoriai savo galią vertina daug geriau nei asmenys, kurie niekada to nedarė).

Teigiama, kad dalyvavimas savanoriškoje veikloje Lietuvoje auga lėtai – 2012 m. dalyvavo 18 proc. gyventojų, 2021 m. – 29 proc. Vidutiniškai ES valstybių narių gyventojų per pastaruosius 12 mėn. dalyvavusių savanoriškoje veikloje yra 18,9 proc., Vokietijoje, kuri įvardijama kaip turinti sėkmingą tarptautinę patirtį – 28,6 proc. gyventojų. Iš pateiktų duomenų nėra aišku, kokias išvadas rengėjai iš to daro ir kodėl. Neaišku, koks savanoriškos veiklos dalyvių skaičius būtų vertintinas kaip pakankamai aukštas ir koks bus pasiektas, įgyvendinus siūlomas priemones. Be to, siūlytina esant galimybei, duomenis apie savanoriškoje veikloje dalyvaujančius asmenis atnaujinti (2022 m.).

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Siūloma (nuo 2024-01-01):

- Aiškiau reglamentuoti ilgalaikę savanorišką veiklą ir savanorišką tarnybą, atskiriant jas nuo trumpalaikės savanoriškos veiklos:**
 - Ilgalaikė savanoriška veikla – veikla pagal sutartį, sudarytą ne trumpesniam kaip 60 d. terminui.
 - Savanoriška tarnyba – intensyviausia ir sisteminga veikla, koordinuojama koordinuojančios (ne pačios priimančios) organizacijos, jos trukmė – ne mažiau 100 val. per savanoriškos tarnybos programoje (tvirtina Vyriausybės įgaliota institucija) nustatytą terminą.
- Apibrėžti priimančios organizacijos ir koordinuojančios organizacijos statusą ir pareigas:**
 - Koordinuojanti organizacija – nevyriausybinė organizacija (NVO), koordinuojanti savanorišką veiklą, kai atliekama savanoriška tarnyba arba kai koordinavimo pagalbą, organizuojant ilgalaikę savanorišką veiklą, pasitelkia priimančioji organizacija.
 - Priimanti organizacija – organizuojanti savanorišką veiklą NVO, biudžetinė įstaiga, viešoji įstaiga, politinė partija, profesinė sąjunga ar kitas juridinis asmuo, nesiekiantis pelno.
- Nustatyti, kad savanoris negali tą pačią dieną dirbti pagal darbo sutartį ir savanoriauti toje pačioje organizacijoje.**
- Nustatyti atvejus, kada privalo būti sudaryta rašytinė savanoriškos veiklos sutartis:** kai vykdoma ilgalaikė savanoriška veikla; vykdoma savanoriška tarnyba; vykdoma savanoriška veikla ir kompensuojamos su šia veikla susijusios išlaidos; sudaryti sutartį pageidauja viena iš šalių.
- Įteisinti galimybę savanoriui, vykdančiam savanorišką tarnybą, ne kompensuoti, bet iš anksto apmokėti su savanoriška veikla patiriamas išlaidas (priklausomai nuo veiklos trukmės, bet kuri nemažesnė nei 4 val. per d.).**

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

- Pagal vieningą Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatytą tvarką pripažinti savanorio dalyvavimą savanoriškoje veikloje kaip jo praktinio, savo veikla analogiško, darbo ir (ar) mokymosi patirtį.

Papildomų lėšų projektui įgyvendinti neprireiks.

Rengėjų pasiūlytos priemonės vertintinos kaip nevisiškai taiklios, adekvačios ir pagrįstos, siekiant išspręsti jų įvardijamas problemas. Abejotina, ar tokios priemonės, kaip, pvz., jau dabar praktikoje Jaunimo reikalų agentūros taikomas savanoriškos tarnybos programos modelis (*jaunimo savanoriška tarnyba*) arba pagal Europos solidarumo korpuso programą taikomas išlaidų savanoriui apmokėjimas gali ženkliai paskatinti kokybiškos savanoriškos veiklos plėtrą. Kaip ir tai, kad dėl to, jog Vyriausybės įgaliota institucija nustatys savanorystės pripažinimo praktinio darbo ar mokymosi patirtimi tvarką, iš esmės padidės savanoriškos veiklos pripažinimas. Teigiama, kad projektu siekiama sukurti motyvuojančią savanoriškos veiklos sistemą, tačiau pasiūlytos priemonės vertintinos labiau kaip pavienės, patikslinančios jau reglamentuotas ar praktikoje taikomas priemones, o ne numatančios sisteminius pokyčius.

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Rengėjai informacijos nepateikia.

Siūloma rengėjams detaliau paaiškinti kaip veiks (veikia) savanoriškos tarnybos, apmokėjimo ir kontrolės mechanizmas. Taip pat, kaip bus užtikrinama, kad priimanti ar koordinuojanti organizacija laikosi nustatytų reikalavimų, kaip nagrinėjami ginčai tarp organizacijų ir savanorių, kokia tvarka koordinuojanti organizacija bus tokia pripažįstama ir kt.

STEBĖSENA

Rengėjai informacijos nepateikia. Projekto teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliktas.

Siūlome rengėjams pateikti išsamią informaciją apie tai, kokį trumpalaikį ir ilgalaikį poveikį savanoriškos veiklos skatinimui, plėtrai ir kokybei gali turėti siūlomi nauji sprendimai, kaip planuojama stebėti siūlomų įgyvendinti priemonių efektyvumą, t.y. kokie numatomi pagrindiniai kriterijai, kas ir kaip galės pokyčius vertinti.

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

Viešosios konsultacijos nevykdytos.

Tačiau rengiant projektą dalyvavo socialinių partnerių, NVO atstovai (Lietuvos jaunimo organizacijų taryba, Maltos ordino pagalbos tarnyba, Nacionalinė NVO koalicija, Nacionalinis švietimo NVO tinklas, VŠĮ „Socialinis veiksmas“, VŠĮ „Actio Catholica Patria“), mokslininkai, tyrėjai.

Rengėjai nurodo, kad pasitelkiant mokslininkus, socialinius partnerius ir NVO, buvo atlikta sisteminė Įstatymo peržiūra, tačiau išsamesnės informacijos apie jos rezultatus nepateikia.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Projektas (2022 m. rudenį) derintas su Aplinkos ministerija, Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Finansų ministerija, Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba (*institucijų derinimui teiktas kartu su Lygių galimybių įstatymo 2 ir 3 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 9^l straipsniu įstatymo projektu, tačiau įvertinus gautas pastabas, pastarojo projekto atsisakyta*).

Projektas nederintas su Teisingumo ministerija, Valstybine duomenų apsaugos inspekcija.

Neatsižvelgta į dalį Nacionalinio švietimo NVO tinklo, asociacijos „Ateitininkų federacija“, Socialinių inovacijų fondo, pastabų (*derinimo pažyma pridedama*). Šios NVO siūlė apibrėžti kas yra trumpalaikė savanoriška veikla; numatyti, kad savanoris turi atlyginti savanorystės metu jo sukeltą žalą priimančiai organizacijai ar tretiesiems asmenims; numatyti galimybę apmokėti (ne kompensuoti) su savanoryste susijusias išlaidas, taikant fiksuotus įkainius, visais atvejais ir kt.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

- Siūlome iš esmės peržiūrėti projekto aiškinamąjį raštą ir atsisakyti deklaratyvių, klaidinančių ar tiesiogiai su projektu nesusijusių nuostatų, aiškiau įvardinti ko siekiama šiuo projektu ir kokias konkrečias problemas bei kokiomis priemonėmis numatoma jas spręsti. Taip pat patikslinti siūlomų naujų priemonių aprašymus, atsisakant nevisai atitinkančių projekte numatytąsias (*pvz., teigiama, kad projekte yra siūloma numatyti teisę gauti kompensaciją už su savanoriška veikla susijusias išlaidas, nors ir šiuo metu tokia galimybė yra reglamentuota*).
- Siūloma pagrįsti, kodėl yra pasiūlyta tokia, o ne kitokia ilgalaikės savanoriškos veiklos ir savanoriškos tarnybos trukmė (2 str.), išlaidų apmokėjimas už veiklą, kurios trukmė ne trumpesnė nei 4 val. per dieną, ir kt.
- Siūlome ištaisyti klaidas teikimo rašte, projekto aiškinamajame rašte.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Daiva Buivydaite-Garbštienė

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOŠ FORMA

	Socialinės politikos grupė , vyresnioji patarėja
--	--